

Notat

Saksbehandler

Sissel W. Strandås, tlf.

Dato
08.04.2024Referanse
24/17655-2Til
Alminnelig høringsliste

Kopi til

Høringsnotat – Endringer i forskrift om forebygging av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. Om felleseuropeisk securityregelverk som omhandler blant annet myndighetsgodkjenning av transportører og innlemmelse av Svalbard i ordningen One Stop Security

Informasjon om høring

Luftfartstilsynet foreslår på vegne av Samferdselsdepartementet å gjøre endring i forskrift 1. mars 2011 nr. 214 om forebygging av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. (securityforskriften). Forskriften gjennomfører kommisjonsforordning (EU) 2015/1998 og kommisjonsbeslutning C(2015) 8005 som fastsetter de detaljerte tiltakene for gjennomføring av felles grunnleggende standarder for luftfartssikkerhet.

Med jevne mellomrom er det behov for endringer og klargjøring av securityregelverket. I AVSEC-møtet mars 2024 ble det votert over kommende endringer til forordning (EU) 2015/1998 og beslutning C(2015) 8005.

Endringsforordningen er per dags dato ikke publisert i Official Journal (OJ) og ikke tildelt eget rettsaktnummer. Endringsbeslutningen publiseres ikke.

Med unntak av noen bestemmelser i endringsforordningen til forordning (EU) 2015/1998 som gjelder myndighetsgodkjenning av transportører som skal gjelde fra 1. januar 2027 og forlenget dato for bruk av ETD til 1. oktober 2025, skal de kommende endringene tre i kraft i EU på tjuende dag etter publisering i Official Journal.

Endringene som omtales i høringen her omfatter utvidelse av området for One Stop Security (OSS) ved at Svalbard lufthavn innlemmes, krav til myndighetsgodkjenning av transportører og utvidet frist for bruk av teknisk utstyr ETD. I påvente av EØS-gjennomføring ønsker Luftfartstilsynet på vegne av Samferdselsdepartementet å gjennomføre rettsaktene som nasjonal rett med oppdatering av securityforskriften § 3. Særlig gjelder det viktigheten av å få inkludert Svalbard lufthavn i ordningen med OSS.

Utkast til forordning og utkast til endringsforskrift er vedlagt høringsnotatet. Henvisning til rettsaktene i utkast til endringsforskrift vil bli oppdatert når rettsaktene gis egne nummer etter publisering i OJ. Endring av § 3 vil ikke skje før rettsaktsnummer er tildelt.

Innholdet i beslutningen og endringsbeslutningen omhandler den konfidensielle delen av securityregelverket og omtales ikke i høringen.

Svar på høringen må være sendt Luftfartstilsynet innen 24. mai 2024. Høringssvar sendes til postmottak@caa.no. Alternativt kan høringssvar sendes til Luftfartstilsynet, postboks 243, 8001 Bodø. Merk høringssvar med saksnummer 24/17655.

For spørsmål om faglig vurdering av innholdet, ta kontakt med Fagansvarlig security og securityinspektør Dag K. Hansen (dkh@caa.no). Spørsmål som omhandler rettslig status og gjennomføring av rettsaktene i norsk rett, ta kontakt med juridisk seniorrådgiver Sissel Walla Strandås (sst@caa.no).

Bakgrunn – Hovedinnholdet i regelverksendringene

Innlemmelse av Svalbard lufthavn i ordningen One Stop Security

I forordning (EU) 2015/1998 kapittel 3, 4, 5 og 6 foreligger det lister over tredjeland som anerkjennes for å anvende sikkerhetsstandarder som er tilsvarende de felles grunnleggende standardene som forordning (EF) nr. 272/2009 etablerer. Tillegg 3-B, 4-B, 5-A og 6-F i forordningen omhandler henholdsvis anerkjennelse av sikkerhetsstandarder for sikkerhet knyttet til luftfartøy, passasjerer og handbagasje, innsjekket bagasje og frakt og post.

EU-Kommisjonen har funnet at Svalbard lufthavn i Norge oppfyller kravene i forordning (EF) nr. 272/2009 del E som omhandler kriterier for anerkjennelse av likeverdighet vedrørende sikkerhetsstandarder innenfor sivil luftfart. Endringsforordningen endrer forordning (EU) 2015/1998 slik at tillegg 3-B, 4-B, 5-A og 6-F innbefatter Svalbard lufthavn.

Utvidet frist for bruk av teknisk utstyr ETD

Endringsforordning (EU) 2023/566 innførte krav til bruk av eksplosiv spordeteksjon (ETD). Slikt utstyr som ble etablert fra 1. september 2014 skal også detekttere kjemikalier fra 1. juli 2024. Fristen er nå forlenget med 15 måneder til 1. oktober 2025.

Myndighetsgodkjenning av transportører

EU-kommisjonen vil ved regelverksendringene tette sårbarheter i transportkjeden for frakt og post mellom RA (regulated agent), KC (Known Consigners) og luftfartsselskaper ved å innføre krav til myndighetsgodkjenning av transportører. Visse vilkår og regler som tillater bruk av transportører,

samt visse forpliktelser for slike transportører er allerede fastsatt i forordning (EU) 2015/1998, men frem til nå har det ikke vært krav om myndighetsgodkjenning.

For å muliggjøre gradvis innføring av ordningen for myndighetsgodkjenning av transportører i EU/EØS, vil gjeldende krav som transportører er underlagte fortsette å gjelde frem til 31. desember 2026. Hensikten er å lette forberedelsene, og gi bedre tid til implementering av kravene som vil få konsekvenser for både myndigheter og aktører og deres enheter.

Luftfartstilsynets vurdering

Dette høringsnotatet er utarbeidet i tråd med de føringer som ligger i regjeringens utredningsinstruks. Et minimumskrav er da å besvare følgende spørsmål:

- Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
- Hvilke tiltak er relevante?
- Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
- Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
- Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
- Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Hva er problemet og hva vil vi oppnå?

Svalbard lufthavn innlemmet i One Stop Security

Per i dag er det daglige flygninger til Svalbard med både passasjerer og frakt. I tillegg gjennomføres det tre postflygninger til Svalbard hver uke. Ved å inkludere Svalbard lufthavn i ordningen One Stop Security betyr det at aktører og passasjer står overfor visse forenklinger for flygninger fra Svalbard lufthavn. Innlemmelse i ordningen med One Stop Security betyr at passasjerer, håndbagasje, innsjekkert bagasje, frakt og post som ankommer EU/EØS-området ikke trenger å underlegges ny sikkerhetskontroll ved gjennomreise.

Utvidet frist for bruk av teknisk utstyr ETD

Endringsforordning (EU) 2023/566 innførte krav til bruk av eksplosiv spordeteksjon (ETD). Slikt utstyr som ble etablert fra 1. september 2014 skal også detekttere kjemikalier fra 1. juli 2024. Erfaring fra pågående implementering og forberedelser med utstyrsendringene har vist behov for at fristen for iverksettelse forlenges med 15 måneder for å sikre overholdelse av kravet, samt bidra til å gjøre en jevn oppgradering av etablert utstyr til brukerne uten at det utgjør en unødig risiko for sikkerheten i luftfarten.

Myndighetsgodkjenning av transportører

Ofte er transporten mellom aktørene «outsourcet» til eksterne enheter som opererer på vegne av RA, KC og luftfartsselskaper og som ikke nødvendigvis har det samme securityrelaterte tankesett.

Det er behov for mer klarhet når det gjelder synlighet, ansvar og tilsyn fra relevante myndigheter til transportører og operasjonene de utfører for å opprettholde integriteten i den sikre forsyningskjeden for frakt og post i EU/EØS-området. For det formålet bør krav til godkjenning og tilsyn med transportører inkluderes i forordning (EU) 2015/1998. Transportører må heretter holde godt securitynivå på sine lokaliteter og under transport. Det kommer krav til beskyttelse av frakt og gods. Blant annet skal frakt, post og gods pakkes og forsegles av RA eller KC for å sikre at tukling ikke skjer, og transportørens lasterom skal gjennomføres før lasting og lasterom/plan skal låses eller forsegles. Summen av nye krav skal eliminere sårbarheter i transportkjeden og sørge for god security.

Hvilke tiltak er relevante?

Kommende rettsakter skal endre en rettsakt som allerede er tatt inn i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett gjennom forskrift om forebygging av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. (securityforskriften) § 3. Rettsaktene vil bli gjennomført nasjonalt gjennom endring av forskriften i påvente av EØS-gjennomføring.

Ingen andre tiltak er relevante.

Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Saken reiser ingen prinsipielle spørsmål slik det er angitt i utredningsinstruksen.

Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?

Det er positivt at det skjer endringer som forbedrer security i sivil luftfart. Regelverksendringer i felleseuropeisk securityregelverk er i stor grad hendelsesinitiert. Så snart aktører eller myndigheter erfarer sårbarheter i «securitylagene», etableres det kjapt regelverksendringer for å demme opp.

Innlemmelsen av Svalbard lufthavn i ordningen med One Stop Security er ventet at gir positive virkninger da det vil bli forenklinger for flygninger mellom Svalbard lufthavn og EU/EØS-området. Forenklingene er i praksis knyttet til sikkerhetskontroll av passasjerer og håndbagasje, innsjekket bagasje og frakt og post. Virkningene av utvidelsen av One Stop Security-området er varige og vil berøre norske luftfartsaktører og passasjerer.

Mulighetsrommet med forlenget frist for iverksettelse av utstyr innenfor ETD til 1. oktober 2025 gir større grad av fleksibilitet og tilpasninger for luftfartsaktører som bruker slikt utstyr. Forlengelsen er ansett for å være positiv for de som behøver forlengelse. Forlengelse av fristen for oppdatering av utstyret er vurdert til ikke å utgjøre en unødige risiko for sikkerheten i luftfarten.

Det er Luftfartstilsynets vurdering at krav til myndighetsgodkjenning av transportører utgjør en omfattende endring i regelverket og tilsynsregimet. Endringen er varig. Luftfartstilsynet blir berørt fordi Luftfartstilsynet er relevant myndighet for gjennomføring av tilsyn og godkjenning av aktører som er omfattet av forordning (EU) 300/2008. Nye krav kan bety behov for økte ressurser hos myndigheten. Prosess med myndighetsgodkjenning av transportører betyr først dokumentkontroll av søknader, før det skal gjennomføres en on-site verifikasjon. Godkjente transportører underlegges tilsynsprosess med regelmessige on-site tilsyn innenfor et bestemt intervall etter henholdsvis godkjenning, og revalidering.

Luftfartstilsynet har per nåværende tidspunkt identifisert at sikkerhetsgodkjente fraktleverandører og kjente avsendere benytter seg av ca. 100 transportører i dag som innehar transporterklæring etter krav i forordning (EU) 2015/1998. Det er imidlertid ikke kjent hvor mange av disse som ønsker å gjennomgå prosess for å bli myndighetsgodkjent transportør. Luftfartstilsynet antar at for transportfirma av mindre størrelse, kan det bli større administrative og økonomiske konsekvenser som følge av prosessen. For større transportfirma antas det at de administrative og økonomiske konsekvensene er mindre omfattende. Myndighetsgodkjenning antas å bli gebyrbelagt i henhold til bestemmelser i Luftfartstilsynets gebyrforskrift.

Medlemslandene gis full fleksibilitet i når kravet til myndighetsgodkjenning av transportører skal gjelde. Myndighetsgodkjenning av transportører må likevel senest skje fra 1. januar 2027.

Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor?

Rettsaktene endrer forordning (EU) 2015/1998 som allerede er tatt inn i EØS- avtalen og gjennomført i norsk rett gjennom forskrift 1. mars 2011 nr. 214 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. (securityforskriften).

Nye rettsakter må besluttes innlemmet i EØS-avtalen før de kan tas inn som EØS-rett i norsk rett. Rettsakten vil være gjeldende i EU fra tjuende dag etter publisering i Official Journal. Visse deler av rettsaktene trer ikke i kraft før 1. oktober 2025 og 1. januar 2027.

På grunn av innlemmelsen av Svalbard lufthavn i One Stop Security-ordningen vurderer Luftfartstilsynet at det er behov for å gjennomføre rettsaktene snarlig som nasjonal rett. I påvente av EØS-gjennomføring vil Luftfartstilsynet gjennomføre rettsaktene nasjonalt med oppdatering av forskrift av 1. mars 2011 nr. 214 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten mv. § 3.

Foreløpig vurdering er at rettsaktene ikke krever noen ytterligere endringer i securityforskriften.

Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Vellykket gjennomføring av innlemmelsen av Svalbard lufthavn forutsetter at norske luftfartsaktører tilpasser sine prosedyrer og sjekklister til de nye reglene.

Når det gjelder krav til myndighetsgodkjenning av transportører er vellykket gjennomføring avhengig av om Luftfartstilsynet tilstår flere ressurser dersom krav til myndighetsgodkjenning av transportører viser seg å utgjøre et omfang som ikke kan håndteres med dagens ressursituasjon.